

İçimizden geçenler ve sorumluluklarımız

Ali Aslan: “Bakara Sûresi 284. ‘Göklerdeki her şey, yerdeki her şey Allah’ındır. İçinizdekini açığa vursanız da, gizleseniz de Allah sizi, onunla sorguya çeker de dilediğini bağışlar, dilediğine azap eder’ âyetine göre; burada içimizdekilerden sorumlu muyuz? Çünkü şeytan insana fısıldar derler, yani şeytan bizim aklımıza bir şeyler sokarsa bundan da sorumlu muyuz? Bana bu konu hakkında cevap yazar iseniz çok mutlu olurum.”

İmtihan dünyasında yaşıyoruz. Günaha meyilli duygularımız var. Şeytan da her an ayağımızı kaydırmak, bize kötülük yaptırmak, günah işletmek, nihayet elimizle yaptırmasa da, içimize her an fitne ve vesvese atmak için fırsat kollamaktadır. İçimizdeki nefsimiz de şeytanın kulağı hükmünde, her an onu dinlemektedir. Biz ise şeytan ile ve nefsimizle mücadele etmekle yükümlüyük.

Ticarette bir kural vardır: Başarılı ticaretçiler, “Kazanmak için risk almak gerekir” derler. Risk almayan insan atılım yapamaz. Atılım yapmayınca başarılı olamaz. Bu kural, insanın Allah katındaki başarısı ve derecesinin yükselişi hususunda da söz konusudur. Dünya risk yeridir. Dünyada düşme ve yükselme basamakları birlikte vardır. İnsan yükselmek için riskli bir alanda şeytanla ve nefsiyle mücadele etmekle yükümlüdür.

Şeytan ve nefis, içimize yığınla kötülük atmakta, vesveseler vermektedir. Hiç şüphesiz eğer bunlarla yargılansak, halimiz perişan olurdu. Ama Allah’ın rahmeti vardır ve bunlardan dolayı kullarına rahmetiyle muamele edeceğini ummaktayız.

Bahsettiğiniz Bakara Sûresinin 284. âyeti nazil olduğunda sahabe-i kiramın içine büyük bir telâş, kaygı, korku ve üzüntü düştü. Ağlamaya, âhîret noktasından endişe ve kaygı duymaya başladılar. Nihayet Peygamber Efendimiz’e (asm) geldiler ve ağlayarak:

“Ya Resulallah! Namaz, oruç, cihad ve sadaka gibi şeylerle yükümlü tutulduk. Biz bunları yapabiliyoruz. Şimdi de bu âyet nazil olmuştur ve bizi içimizden geçenlerden sorumlu tutmuştur. Buna gücümüz yetmez. Kalbimiz elimizde değil” dediler.

Peygamber Efendimiz (asm):

“Siz de öncekiler gibi ‘Semi’na ve asayna’ (İşittik ve isyan ettik) mi demek istiyorsunuz? Siz ‘Semi’nâ ve ata’nâ ğufraneke Rabbena ve ileykel’masir’ (İşittik ve itaat ettik. Affına sığınırız Ey Rabbimiz. Dönüş Sanadır.) deyiniz” buyurdu.

Bunun üzerine Sahabe-i Güzin Efendilerimiz (ra) “Semi’na Ve Ata’na Äžufraneke Rabbena Ve İleykel’Masir” demeye başladılar. Öyle ki, bu cümle mübarek ağızlarında vird oldu. Gece gündüz böyle söylüyorlardı.

Nihayet Cenâb-ı Allah aynı surenin 285. âyetini nazil buyurdu. Bu âyet şöyle buyuruyordu: “Peygamber, Rabbinden kendisine indirilene iman etti, mü’minler de (iman ettiler). Her biri; Allah’a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine iman ettiler ve şöyle dediler: ‘Onun peygamberlerinden hiçbirini (diğerinden) ayırt etmeyiz.’ Şöyle de dediler: ‘İşittik ve itaat ettik. Affına sığınırız ey Rabbimiz. Dönüş Sanadır.’”

Ashab-ı Güzin (ra) bu âyette emredilen mutlak itaati gösterdikten sonra Cenâb-ı Allah yukarıda bahsedilen 284. âyetin hükmünü neshetti (hükümden kaldırdı) ve 286. âyeti gönderdi. Bu âyet ile mü’minlerin, ancak elleriyle yaptıklarından sorumlu oldukları, hatta bundan da affedilebilecekleri bildirildi. Âyet şöyledir:

“Allah, bir kimseyi ancak gücünün yettiği şeyle yükümlü kılar. Onun (eliyle) kazandığı iyilik kendi yararına, kötülük de kendi zararındır. (Şöyle diyerek duâ ediniz): ‘Ey Rabbimiz! Unutur, ya da yanılırsak bizi sorumlu tutma! Ey Rabbimiz! Bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme. Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği şeyleri yükleme! Bizi affet, bizi bağışla, bize acı! Sen bizim Mevlâmızsın. Kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et.’”

Nihayet Peygamber Efendimiz (asm) de şöyle buyurmuştur: “Allah iyilikleri de, kötülükleri de takdir etmiştir. Sonra bunu meleklerine açıklamıştır. Kim bir iyilik yapmayı düşünür ve sonra da yapamazsa Allah ona tam bir iyilik sevabı yazar. Eğer o iyiliği düşünür de, düşündüğünü gerçekleştirirse, Allah kendi katında on, yedi yüz ve daha fazla katı sevap yazar. Kim bir kötülük düşünür de, düşündüğünü yapmazsa, Allah buna günah yazmaz, hatta yapmadığı için sevap yazar. Eğer o kötülüğü düşünür ve yaparsa, Allah sadece bir günah yazar. Allah ancak kendi eliyle helâke gidenleri helâk eder.”¹

Yalnız unutmayalım: Böyle kötü düşüncelerle hayalimizi hiç durmadan ve kendi elimizle süslemek şüphesiz doğru bir yol değildir. Bedüzzaman'ın, "Güzel gören güzel düşünür; güzel düşünen hayatından lezzet alır"² prensibini hayatımızda uygulamamız ve düşüncelerimizin de güzel olmasını sağlamamız gerekir. Güzel şeyleri düşünerek, çirkin hayallerin düşüncelerimize hâkim olmasını önleyebiliriz.

Dipnotlar:

1- Buhârî, Rikak, 31; Müslim, İman, 207, 208; Ebû Dâvud, Rikak, 70; Müsned, 1/279

2- Mektûbât, S. 457